

Történetek a Holdfény utcából

Donkó Zoltán

March 14, 2023

Milli, a százlábú

Annak ellenére, hogy Milli százlábú volt, valójában csak nyolc lába volt. De ez sem őt, sem másokat nem zavart, mert a lábai szép színesek voltak.

Miért is jó, ha valakinek színesek a lábai? Milli esetében ez azért volt jó, mert mindegyik színről más gyümölcs jutott eszébe. A pirosról a cseresznye, a kékről az áfonya, a sárgáról az alma (ugyanis Milli legjobban a golden almát szerette, azt is akkor, ha a Pomázi Almáskertből való).

Igen, Milli rajongott a gyümölcsökért. Mindig várta a nyarat, amikor Anyuka különböző csemegékkel tért haza a szombat reggeli gazdapiacról. "Milyen finomságokat hoztál?" - tudakolta ilyenkor kíváncsian, miközben arra gondolt, hogy milyen szerencsés, hogy ehhez a családhoz tartozik. Nyáron legjobban a cseresznyének, a baracknak és a szilvának örült. De az igazi boldogság ősszel jött el, amikor elkezdtek érni az almák.

A gyümölcs persze frissen a legzamatosabb. Amikor egyszer Milli erről beszélgetett barátjával, Sápival a kacsával, ő biztatni kezde,

hogy merjen nagyon álmodni: "Hátha eljutsz egyszer egy gyümölcsös-kertbe, ahol a bokrokról, fákról eszegethetnél. Az lenne az igazi boldogság!"

Milli nagy álma természetesen az lett, hogy egyszer elmehessen egy almáskertbe, sőt, ha lehet, akkor a Pomázi Almáskertbe, felmász-hasson a fákra és jó alaposan megrághasson pár almát, úgy frissen, ahogy a napsugár megérlelte. Ahhoz persze bátorság kellett, hogy Apinak és Anyukának elmondja ezt az vágyát, de remélte, hogy megértőek lesznek.

Egy nap, persze Sápi biztatására, kicsit félénken előállt az ötettel, hogy egy őszi alkalommal szívesen elkísérné őket Pomázra, persze csak ha ez nem jelent gondot.

"Semmi akadálya" - mondta Api. Ez a két szó Millit nagyon boldoggá tette és számolta is volna a napokat a nagy utazásig, ha tudott volna számolni.

Teltek a napok, rövidebbek lettek a nappalok és hosszabbak az éjszakák, Milli érezte, hogy ez az őszi beköszöntést jelzi. És egyszer felvirradt a nap, amikor Api és Anyuka elindultak Pomázra, természetesen Millivel együtt. Milli sokszor elképzelte, hogy milyen lehet egy igazi nagy almáskert, de amikor meglátta a pomázi kertet, elakadt a léleg-zete. Hosszú, rendezett sorokban álltak a fák, mindegyiken csodás érett, piros és sárga almákkal.

"Melyikre is lenne érdemes felmászni?" - tűnődött Milli. Persze ez nem tünt teljesen veszélytelen dolognak, ugyanis egy-két méter magasra is fel kellett jutni az ágak között, de Milli úgy érezte, hogy a nyolc lába elég biztonságot ad ehhez. Persze Api és barátja, Gábor, bátorították és segítettek Neki feljutni a legszebb gyümölcsök közelébe. Ó, és fentről a kilátás is milyen csodás volt!

Nagyon jól telt ez a nap Pomázon, Milli este Sápinak is beszámolt az élményekről, aikivel egyetértettek abban, hogy mindenkinél kel- lenek álmok, még akkor is, ha nem biztos, hogy valóra is válnak.

"De legjobb, ha igen, mint ahogy ez ma velem megtörtént!" - mondta Milli. Este Milli még elalvás előtt – amikor visszaemlékezett a nap

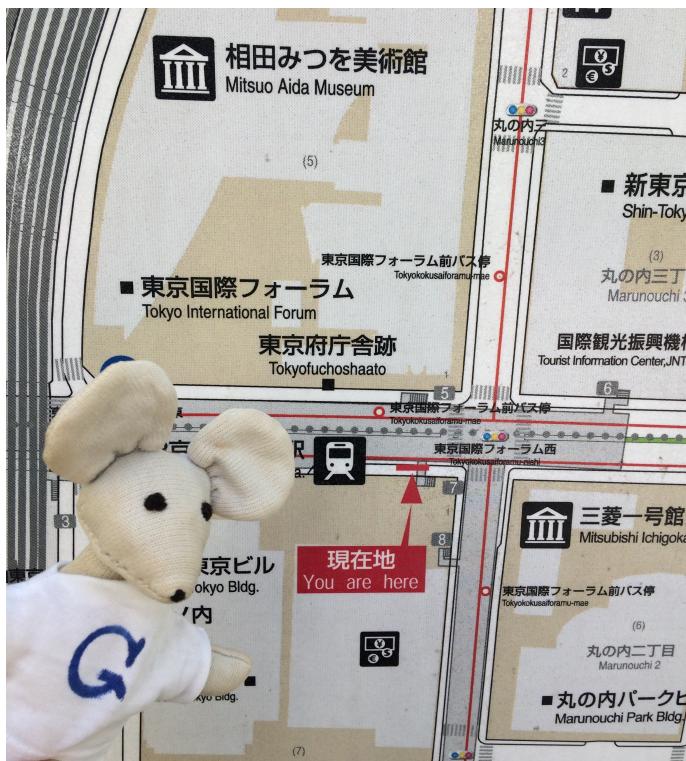
élményeire – azon tűnődött, hogy hány darab alma is teremhetett a kertben: "Volt ott vagy száz fasor, minden fán teremhetett száz alma" - Milli próbált ezekkel a számokkal dolgozni, sejtette, hogy valószínűleg össze kellene szorozni őket, de ez sehogy sem sikerült neki. "Legjobb lesz holnap Ciszt és Kicsicicát megkérdezni erről a problémáról" - gondolta, ugyanis tudta, hogy a barátainak komolyabb matematikai ismereteik voltak - "tanulnom kellene tőlük számolni, biztos segítenek majd".

Közben kezdte elnyomni az álom, azzal a gondolattal aludt el, hogy a következő hetekben is bőven lesz mit csemegézni, ugyanis szerencsére egy nagy láda almával tértek vissza Pomázról.

A Kék Egér kovézó

A Kék Egér kovézó a Holdfény utca egyik házában üzemelt, jó egy éve. Ez az idő persze elég rövid a kávé fogyasztásának több száz, vagy több ezer éves történetéhez képest, aminek a kezdeteiről csak legendák vannak. A Kék Egér kovézó rövidke történetét ezzel szemben pontosan ismerjük.

A történetünkben szereplő egerek egyike, Dezsőke, éveken keresztül nagyon visszahúzódva élt. Fél szemmel figyelte ugyan, hogy mi történik körülötte, de nem nagyon akarta alakítani a dologok menetét. Ezekből az időkből nem is sokat tudnánk mesélni róla.

Másikuk, Grabovszki, teljes ellentéte volt Dezsőkének. A figyelmének és kiváló memóriájának köszönhetően minden tudott a szobanövények gondozásáról, az elektronikus eszközök távirányítóról, ismerte a hálózati jelszavakat is, amiket általában mindenki elfelejt.

Titkos megbízatásokkal (melyekről a dolog természetéből fakadóan senki sem tudott semmi részletet) bejárta a fél világot Bosztontól Tokióig, minden alaposan megfigyelt, megjegyzett, mindenre tökéletesen emlékezett. Így nem csoda, hogy komoly összefüggésekre jött rá. Ezek egyik legfontosabbika például az a szerinte örökérvényű igazság volt, amit gyakran idézett:

"Ha szeretnénk a hűtőszekrényből kivenni egy darab sajtot, akkor azt előtte be is kell oda tenni."

Persze Ő azt szerette, ha többféle sajt van a hűtőben, természeten ezeket is mind először be kellett oda tenni valakinek. "Mindig jó" - szokta mondogni - "ha van ementáli, eidami, esetleg egy kis camambert is, hogy az ember, akarom mondani az egér kedve szerint tudjon választani".

Sápi ilyenkor gyakran megjegyezte, hogy ezt a sajt-betevős kivevős bölcsességet már az ókori Kínában is ismerték, de Grabovszki egész biztos volt benne, hogy akkor még nem is ettek sajtot és valószínűleg hűtőszekrényük sem volt. "De hát a kacsák már csak ilyenek" - gondolta ilyenkor elnézően.

De ne kanyarodunk el ilyen messze a kávézó történetétől! Ahogy Grabovszki figyelte barátai életét, jó ideje olyan érzése volt, hogy Dezsőke nem találja a helyét és szeretne aktívabb életet élni. Mivel Grabovszki már kifigyele a kávégézés trükkjeit és maga is nagyon

szeretett kávészni, arra gondolt, hogy megpróbálja Dezsőkét bevezetni a kávéfőzés tudományába.

Jó szervezőként először csak egy kis segítséget kért tőle: "Dezsőke kérlek, nekem most közbejött valami, figyelnéd kérlek a kávéfőzőn a visszajelző lámpákat, hogy mikor lehet indítani a főzést? Azt figyeld, hogy majd kialszik a narancssárga lámpa a bekapcsoló gomb mellett. Az az ott fent középen! Egészen fent és egészen középen! És csak szóljál, ha kialudt, akkor majd jövök és együtt lefőzzük a kávét!"

"Jó" - mondta Dezsőke nem túl lelkesen - "végülis, ha maga Grabovszki kéri..." és figyelte is a lámpákat és szolt is időben, amikor a narancssárga lámpa kialudt. Ott egészen fent és egészen középen.

"Akkor állunk neki! Felmelegedett a kazán, ez a gomb indítja a főzést" - mondta Grabovszki és a következő percben az egerek már együtt élveztek a frissen kifolyó kávé finom illatát.

Ahogy teltek a napok, Grabovszki beavatta Dezsőkét a további műveletekbe: a daráló használatába, a víztartály feltöltésébe, a tejhabosításba, a kávéfőző tisztításába. "Talán eljött az idő, hogy Dezsőke egyedül is lefőzhet egy kótét" - gondolta. Ez nagyon jó ötletnek bizonyult, rendkívül finom lett az első habos tejeskávé, amit Dezsőke készített. A siker örömére Grabovszki nevezte el a kávézót Kék Egérnek, Dezsőkéről.

Ez persze önbizalmat is adott Dezsőkének és már nem csak a szűk családnak vállalta a kávéfőzést, de egyszer-egyszer a rokonok és a család barátai is megtapasztalhatták az ügyességet. Legszívesebben latte macchiátot szeretett készíteni, imádta nézni, ahogy a magas pohárban a hideg tejre rétegezni lehet a frissen lefőtt forró feketekávét, majd a tejhabot.

Tudta, hogy Api imádja a fahéjat, minden meg is kérdezte tőle: "Api, egy csipet fahéjat?" - bár előre tudta a választ.

A finom illatok annyira vonzónak bizonyultak, hogy gyakran Dezsőke is kortyolt egyet-egyet a friss kávéból, Grabovszkival együtt. Eközben mindenkit jó érzés töltött el, a Kék Egér kávézó a figyelmesség és a barátság jelképe lett.

A macskák és a matematika

A macskák – Cisz és Kicsicica – imádták a számokat és a számolást. Így aztán örömmel vállalták például a kockanaptár kezelését. Ez a naptár két fakockából állt, melyeknek lapjaira számok voltak felfestve. A kockák forgatásával lehetett beállítani az aktuális dátumot.

"Szeretem a kockákat!" - mondta gyakran Cisz - "jó szabályos geometriai testekkel dolgozni, nem csoda, hogy már az ókori görög matematikusok is kedvelték ezeket".

Ahogy teltek az évek, a naptár állítása kezdett kicsit egyhangúvá válni. A macskák emiatt ugyan nem panaszkodtak, de időről időre próbálták izgalmasabbá tenni a dolgot. Legutóbb például azt találták ki, hogy a szokásos számjegyek helyett a Vulkán bolygón használt számjegyek legyenek a kockákon. Ez nem kis kihívást jelentett az itt lakóknak, de valóban érdekesebbé tette a naptárt, főleg azoknak, akik kedvelték az Enterprise űrhajó kalandjairól szóló történeteket. A cicák újabban stílusosan, a vulkáni "Élj hosszan és sikeresen!" köszöntéssel üdvözölték az arra járókat.

A napokban feltűnt Ciszéknak, hogy Milli sok időt tölt az almáskosár körül, de nem a pocakját tömi, hanem mintha próbálná számolni az almákat.

"Millikém drága, mi a helyzet a raktárban?" - kérdezte Kicsicica - "Elég sok alma van még?"

"Hát, inkább azt mondanám, hogy kevés van..." - felelte Milli, aki szerint sohasem lehetett elég alma - "félek, hogy elfogy."

"Mennyi az a kevés? Jó lenne megszámolni, nem?" - mondta Cisz.

"Ja, ha tudnék számolni..." mondta kicsit szomorúan Milli.

"Ezen segíthetünk!" - felelték a macskák, és elgondolkoztak, hogy álljanak neki a tanításnak. Az a tény, hogy Millinek valójában száz láb helyett csak nyolc lába volt, sokat egyszerűsített a helyzeten. Elhatározták, hogy először csak az egyik oldalán lévő lábakra koncentrálnak és próbálják elérni, hogy Milli négyig el tudjon számolni.

"Figyelj, Milli, nem is olyan bonyolult ez a számolás! Egyelőre maradjunk a pozitív egész számok körében! Az egyet jelezze az, hogy felemel a bal első lábad! Aztán, ahogy mondjuk a számokat egymás után, mindig emeld fel a következő lábat is! Menni fog?"

"Menni fog" - felelte Milli - de akkor én hogy tudok menni, ha felemelve tartom a lábaimat?"

"Vagy megyünk, vagy számolunk!" - nevetett Cisz - "egyelőre nem boj, ha nem megy a kettő együtt!"

"Egy, kettő, három, négy. Na látod, hogy milyen könnyen megy ez." - Milli sorban felemelte a bal lábait és a négynél azonnal az oldalára billent, ami nem kis derültséget keltett. "Ha sokat gyakorolsz majd, akkor nem is kell majd felemelned a lábaidat a számoláshoz, elég lesz, ha fejben elképzeled. De ez még a jövő zenéje!"

Ha már a zene szóba jött, a macskák erősíteni látszottak azt a megfigyelést, hogy a zene és a matematika között mély kapcsolat van. Erre mi lenne komolyabb bizonyíték, mint hogy Cisz neve egy zenei hangsor is jelent?

De térjünk vissza a számtan órához: "Egy sárga alma meg egy piros alma az hányszínű alma, Milli?" - kérdezte Kicsicica - "A megoldás: egy láb fel és még egy láb fel. Az összesen?"

"Kettő?" - mondta félénken Milli, egy kis gondolkodás után. "Nagyon jó!" - jött azonnal a biztatás. "És egy sárga alma meg két piros alma az hányszínű alma?"

"EZ egyel több lesz az előzőnél, vagyis egy meg kettő, az ugyanannyi, mint kettő meg egy" - egy láb, két láb, három láb, "Három alma!" - vágta rá Milli. Ez a feladat elgondolkodtatta azon, hogy valóban igaz-e, hogy a számokat akár milyen sorrendben össze lehet adni. A lábfelemelős módszer mindenekkel mutatta, hogy igen.

"EZ nagyon jó kezdetnek" - mondta örömmel Cisz - "persze sokat kell gyakorolni ahhoz, hogy majd egy kosár, vagy akár egy láda almát meg tudjál számolni."

"De ha több alma lesz ott, mint ahány lábam van, akkor hogy fogok boldogulni ezzel?" - kezdett kicsit aggódni Milli.

"Jogos a kérdés" - mondta Kicsicica - "lehet, hogy el kell képzelned, hogy végtelen hosszú vagy, végtelen sok lábbal. Annyi alma úgy sincs."

"Van más módszer is arra, hogy kevés lábbal is tudj nagyobb számokat kezelni" - tette hozzá Cisz. "Gondolj bele a következőbe: ha felemel a bal első lábad, az jelentsen egyet, de ha a második lábad emeled fel magában, az már jelentsen kettőt, a harmadik magában már négyet!"

"Hú, ez kezd egy kicsit bonyolult lenni" - gondolta Milli - de háromig

már elég biztosan el tudott számolni, és megértette, hogy ezzel az új módszerrel már csak két láb kell ahhoz, hogy háromig elszámoljon, míg előtte három kellett. A lábai mozgatásából a macskák látták, hogy Millinek kezd tetszeni ez a játék.

"Millikém, csak, hogy tudd, a számítógépek is ezzel a módszerrel számolnak, különben bajban lennének a nagy számokkal" - tette hozzá Cisz, de ahhoz, hogy megértsd, hogy ez valójában hogy működik, még sokat kell tanulni!"

"Értem" - felelte Milli - "és köszönöm, hogy segítetek abban, hogy meg tudjam számolni az almákat egy kosárban, ugye a nyolc lábam ehhez elég lesz, jól gondolom?"

"Amekkora kosarunk nekünk van itthon, ahhoz elég lesz" - mosolygott Kicsicica.
